

Tjänsteskrivelse

Datum

2024-08-05

Vår referens

Emma Johansson
Utvecklingssekreterare
emma.johansson7@malmö.se

Remiss angående Remiss Socialdepartementet - Ett fritidskort för barn och unga - en aktiv och meningsfull fritid i gemenskap (Ds 2024:16) ASN-2024-13080

Sammanfattning

Arbetsmarknads- och socialnämnden har getts möjlighet att yttra sig över promemorian *Ds 2024:16* med förslag på regleringar av ett statligt fritidskort för barn och unga.

Fritidskortet är en permanent satsning vars huvudsakliga syfte är att främja barns och ungas förutsättningar att delta i fritidsaktiviteter som bidrar till en aktiv och meningsfull fritid i gemenskap med andra.

I promemorian föreslås en ny lag om ett fritidskort med bestämmelser om ett statligt stöd för avgifter för vissa regelbundna, ledarledda fritidsaktiviteter för barn mellan 8–16 år, som tillhandahålls av verksamheter i ett register över godkända utförare. Stödet ska lämnas årligen med olika belopp i form av ett allmänt och ett särskilt fritidskort.

Förvaltningen ser positivt på införandet av ett statligt fritidskort. Samtidigt är det viktigt att implementeringen av fritidskortet bidrar till att det når och nyttjas av de barn och unga som mest behöver det.

Förvaltningen saknar mer utförliga konsekvensanalyser av förslaget utifrån ett jämlikhets- och jämställdhetsperspektiv. Detta då flera samverkande faktorer, såsom kön, ålder, socioekonomi, funktionsförmåga och segregation, påverkar barn och ungas möjlighet till deltagande i fritidsaktiviteter.

Förslag till beslut

1. Arbetsmarknads- och socialnämnden godkänner yttrandet avseende *Remiss Socialdepartementet – Ett fritidskort för barn och unga – en aktiv och meningsfull fritid i gemenskap (Ds 2024:16)* enligt förvaltningens förslag.

2. Arbetsmarknads- och socialnämnden skickar yttrandet till kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

- Följebrev - Remiss angående Remiss Socialdepartementet - Ett fritidskort för barn och unga - en aktiv och meningsfull fritid i gemenskap (Ds 2024:16)
- Ett fritidskort för barn och unga - en aktiv och meningsfull fritid i gemenskap med andra (Ds 2024:16)
- Remiss av departementspromemoria Ett fritidskort för barn och unga – en aktiv och meningsfull fritid i gemenskap med andra (Ds 2024:16)
- G-Tjänsteskrivelse - Remiss angående Remiss Socialdepartementet - Ett fritidskort för barn och unga - en aktiv och meningsfull fritid i gemenskap (Ds 2024:16)
- Förslag till yttrande - Remiss angående Remiss Socialdepartementet - Ett fritidskort för barn och unga - en aktiv och meningsfull fritid i gemenskap (Ds 2024:16)

Beslutsplanering

ASN beredning 2024-08-05

Arbetsmarknads- och socialnämndens arbetsutskott 2024-08-13

Arbetsmarknads- och socialnämnden 2024-08-28

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Arbetsmarknads- och socialnämnden har mottagit en remiss avseende promemorian *Ett fritidskort för barn och unga – en aktiv och meningsfull fritid i gemenskap med andra (Ds 2024:16)* från Socialdepartementet. Nämnden har getts möjlighet att yttra sig.

Regeringen föreslår införandet av ett fritidskort för barn och unga. Det är en permanent satsning vars huvudsakliga syfte är att främja barns och ungas förutsättningar att delta i fritidsaktiviteter som bidrar till en aktiv och meningsfull fritid i gemenskap med andra. Fritidskortet ska särskilt stötta barn och unga i socioekonomiskt utsatta hushåll att ta del av vissa fritidsaktiviteter.

I promemorian föreslås en ny lag om ett fritidskort med bestämmelser om ett statligt stöd för avgifter för vissa regelbundna, ledarledda fritidsaktiviteter för barn mellan 8–16 år, som tillhandahålls av verksamheter i ett register över godkända utförare.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 oktober 2025.

Fritidskortet ska lämnas årligen med två olika belopp i form av ett allmänt fritidskort om 500 kronor per barn samt ett särskilt fritidskort om 2 000 kronor per barn. Det

särskilda fritidskortet ska lämnas till barn och unga i socioekonomiskt utsatta hushåll för att särskilt främja deras förutsättningar att delta i regelbundna fritidsaktiviteter.

Trots vissa överlappningar mellan vilka kostnader som fritidskortet respektive försörjningsstödet ska täcka förtydligas det i förslaget att fritidskortet inte ska påverka rätten till försörjningsstöd.

Förvaltningens överväganden

Förvaltningen ser positivt på införandet av ett fritidskort med syfte att stärka alla barns rätt till utveckling, lek och fritid. Förvaltningen är särskilt positiva till förslagets förebyggande ansats, som syftar till att stärka möjligheterna för barn med sämre socioekonomiska förutsättningar att delta i regelbundna fritidsaktiviteter.

Införandet av ett fritidskort ligger i linje med förslaget till en ny socialtjänstlag, som förtydligar att olika samhällsaktörer behöver bidra i det tidigt förebyggande arbetet. Att främja en meningsfull fritid och positiva sociala sammanhang för barn och unga är en viktig del i det arbetet, vilket fritidskortet kan bidra till. Det kan i sin tur leda till långsiktiga positiva effekter för barn och ungas hälsa och välbefinnande, samt bidra till att motverka negativa normbrytande beteenden.

Det är viktigt att belysa att positiva effekter av fritidskortet kommer att påverkas av hur väl fritidskortet implementeras i praktiken. Till exempel vilka barnfamiljer som nås av kunskap om fritidskortet, eventuella administrativa hinder och vilka effekterna av de föreslagna riktlinjerna blir för olika målgrupper, både för barn och unga samt utförare av fritidsaktiviteter. Detta kan påverka i vilken omfattning fritidskortet når och nyttjas av de barn och unga som mest behöver det.

Vidare saknar förvaltningen mer utförliga konsekvensanalyser av förslaget utifrån ett jämlikhets- och jämställdhetsperspektiv. Detta då flera samverkande faktorer, såsom kön, ålder, socioekonomi, funktionsförmåga och segregation, påverkar barn och ungas möjlighet till deltagande i fritidsaktiviteter. Förvaltningen menar att sådana analyser tydligare behöver integreras i förslaget för att fritidskortet ska bidra till önskade effekter.

Förslag till bestämmelser i ny lag om ett fritidskort

Nedan redovisas förvaltningens synpunkter på de förslag i promemorian som berör arbetsmarknads- och socialnämndens uppdrag och som påverkar de målgrupper som förvaltningen möter i sina verksamheter.

- 3.1. *Det ska införas ett statligt stöd för vissa avgifter för barns fritidsaktiviteter som tillbandahålls av utförare som är registrerade i ett register över vissa utförare av fritidsaktiviteter för barn (fritidskort).*

Förvaltningen är positiva till ett ekonomiskt stöd för barns fritidsaktiviteter. Det kan bidra till att motverka socioekonomiska faktorerens betydelse för barn och ungas deltagande i fritidsaktiviteter.

För att undanröja andra hinder, utöver ekonomiska, för barn och ungas deltagande i fritidsaktiviteter, ser förvaltningen att analyser av eventuella kompletterande åtgärder skulle kunna stärka förslaget ytterligare. Förvaltningen ser bland annat att analyser som inkluderar betydelsen av segregation och barns tillgång till fritidsaktiviteter i området där de bor utgör ett viktigt perspektiv.

3.2. Fritidskortet ska införas för barn mellan 8–16 år

Förvaltningen anser att fritidskortet bör gälla för barn upp till 18 år. I förslaget beskrivs att många unga slutar med föreningsidrott i 15-årsåldern samt att barns deltagande i organiserade fritidsaktiviteter minskar med åldern. Det gäller särskilt för flickor.

En utökad åldersgräns skulle i större utsträckning bidra till ett mer jämlikt och jämställt deltagande i fritidsaktiviteter bland barn och unga. Rätten till fritid gäller alla barn, upp till 18 år, i enlighet med barnkonventionens bestämmelser.

3.3. Fritidskortet för familjehemsplacerade barn

Förvaltningen anser, i enlighet med förslaget, att fritidsaktiviteter är särskilt viktiga för barn som har placerats utanför den egna familjen. Särskilt då få barn fortsätter att utöva sin aktivitet när de placerats. Därför ställer sig förvaltningen positiv till att Socialstyrelsen föreslås fördela medel till kommunerna för att stötta placerade barns möjlighet till en meningsfull fritid fram tills att ett fritidskort eller motsvarande insats finns tillgänglig.

Socialtjänsten föreslås vara mottagare av fritidskortet för placerade barn, vilket skulle innebära ett administrativt ansvar. Det skulle samtidigt ge socialtjänsten ytterligare förutsättningar att kunna tillgodose barns rätt till goda uppväxtvillkor samt att placerade barn ges möjlighet att delta i fritidsaktiviteter utifrån sina behov och önskemål.

3.4. Fritidskortet kan användas för betalning av vissa avgifter för lärarledda fritidsaktiviteter som tillhandahålls av godkända utförare

Förvaltningen är positiv till förslaget om att fritidskortet kan användas till avgifter som möjliggör barns deltagande i ledarledda och regelbundna fritidsaktiviteter, inklusive medlems-, termins- och deltagaravgifter samt hyra av utrustning och hjälpmedel. Det kan bidra till att undanröja ekonomiska hinder för barns deltagande i fritidsaktiviteter.

Förvaltningen anser att det är viktigt att kriterierna för registrerade utförare granskas noggrant för att säkerställa att de inte bidrar till att upprätthålla skillnader i tillgången till

fritidsaktiviteter bland barn och unga på lokal nivå. Detta då de föreslagna kriterierna för godkända utförare bland annat kan få konsekvenser för mindre föreningar som bedriver en värdefull verksamhet för barn och unga på lokal nivå. Ofta verkar dessa föreningar i socioekonomiskt utsatta områden, vilket kan bidra till att utbudet av godkända utförare blir mer begränsat i områden där barn med störst behov av fritidsaktiviteter bor.

Vidare ser förvaltningen ett behov av att tydligare integrera ett jämställdhetsperspektiv i förslaget. Regeringen bedömer att fritidskortet gynnar flickor och pojkar i lika stor utsträckning. Trots det visar aktuell statistik från Centrum för idrottsforskning att pojkar föreningsidrottar mer än flickor, samt att skillnaderna ökar med åldern.

Utöver det visar utvärderingar av det statliga lokala aktivitetsstödet att stödet i praktiken gynnar pojkars idrottande i större utsträckning. Det skulle kunna bidra till ett ojämnt nyttjande av fritidskortet bland flickor och pojkar, vilket motverkar fritidskortets syfte.

3.5. Fritidskortet ska lämnas med olika belopp – allmänt och särskilt fritidskort

Förvaltningen instämmer i förslaget om att fritidskortet ska lämnas med olika belopp. Det innebär dels en bred förebyggande insats för barn och unga, dels möjliggör förslaget riktade insatser till barn och unga med sämre socioekonomiska förutsättningar.

Utifrån den föreslagna definitionen av socioekonomiskt utsatta hushåll kan det innebära att det särskilda fritidskortet inte når alla barn som lever i socioekonomiskt utsatta hushåll. Därmed anser förvaltningen att det är viktigt att fritidskortet och dess effekter utvärderas, samt att bestämmelserna revideras vid behov så att fritidskortet nyttjas av de barnfamiljer som är i störst behov av insatsen.

3.6. Fritidskortet ska inte påverka rätten till försörjningsstöd

Förvaltningen ser positivt på förslaget om att fritidskortet inte ska påverka rätten till försörjningsstöd och att användningen av fritidskortet för betalning inte ska utgöra skäl för socialnämnden att reducera försörjningsstödet avseende kostnader för de utgifter som ingår i riksnormen. Fritidskortet kan därmed bidra till att motverka socioekonomiska faktorerens betydelse för barn och ungas deltagande i fritidsaktiviteter.

3.10. Folkhälsomyndigheten ansvarar för kommunikation, uppföljning och utvärdering

Förvaltningen instämmer i behovet av en kommunikationsstrategi för att nå ut till de barnfamiljer som berörs av fritidskortet. Förvaltningen vill särskilt betona att informationsinsatser, tillsammans med kunskapshöjande och tillitsskapande insatser,

kan vara särskilt viktiga för att fritidskortet ska nyttjas av de barn och unga med störst behov.

För att nå ut till de barnfamiljer med störst behov anser förvaltningen att viktiga lokala aktörer som möter målgruppen kan behöva involveras. Exempelvis fritids- och kulturförvaltningar i kommunerna som har relevant och viktig kunskap om föreningars förutsättningar samt hur deltagandet i fritidsaktiviteter ser ut bland barn och unga på lokal nivå.

Även lokala föreningar, som i större utsträckning når målgruppen för fritidskortet, men som inte uppfyller de krav som finns på registrerade utförare, har en viktig roll. Dessa aktörer bedriver ett värdefullt arbete för att nå ut till och involvera barn i meningsfulla fritidsaktiviteter.

Ansvariga

Truls Hallin Avdelningschef

Britt-Marie Pettersson Förvaltningschef